

Nový Bor si připomněl 100 let od Rumburské vzpoury

22. 05. 2018 00:00

Sto let od Rumburské vzpoury, největšího protiválečného vystoupení vojáků v českých zemích během první světové války, si v neděli 20. května připomněli v Novém Boru politici, legionáři i veřejnost. Celodenní program zahrnoval program na vlakovém nádraží, pochod městem, pietu na Lesním hřbitově i odhalení nového pomníku T. G. Masaryka u ZŠ U Lesa.

Při vojenské vzpouře, která vypukla 21. května 1918 ráno v Rumburku a skončila týž den u Nového Boru, se proti rakouské armádě postavilo na sedm stovek vojáků. Deset jich bylo popraveno.

Dopolední část nedělních oslav probíhala symbolicky na vlakovém nádraží, odkud se v roce 1938 vydali čsl. legionáři na pochod. Program zahájil starosta Nového Boru Jaromír Dvořák. Připomněl význam Rumburské vzpoury. „*Neoslavujeme vzbouřence, kteří se postavili proti velení, ale hrdiny, kteří měli hlad a vzepřeli se šikaně. I když si byli vědomi toho, že při neúspěchu zaplatí životem,*“ řekl Jaromír Dvořák.

Právě hlad a pokořování byly spouštěcím motorem vzpoury. „*O jednu věku se dělíme ve dvanácti, v době míru byla na dva dny pro jednoho, napsal jeden z vojáků domů. Ostatně i z Kamenického Šenova, Cvikova a České Lípy odešly telegramy se sdělením, že není chleba a ani mouka,*“ popsal tehdejší situaci českolipský historik Ladislav Smejkal.

Osobní statečnost vojáků vyzdvihl ve svém projevu také hejtman Libereckého kraje Martin Půta a rovněž starosta Rumburku Jaroslav Sykáček. „*Sto let Československé republiky, 100 let od Rumburské vzpoury, to jsou momenty, kdy je třeba se podívat zpátky a dnes už naštěstí bez nutnosti ideologických příkras a vysvětlování politických událostí tak, jak se to někomu hodilo,*“ poznamenal ve svém pozdravu hejtman Libereckého kraje Martin Půta s tím, že chce velmi poděkovat všem, kteří se zasloužili o znovuoživení pomníku na novoborském Lesním hřbitově v roce 2015. Hejtmanovi, zástupcům legionářské obce, historikům či starostům obcí, z nichž pocházeli

vzbouřenci, Jaromír Dvořák předal pamětní medaile.

Na nádraží si lidé mohli prohlédnout třináct vozů Legiov laku. Pojízdne muzeum je replikou legionářského vojenského ešalonu z let 1918 – 1920, s nímž se českoslovenští legionáři přesouvali bojem s bolševiky po Transsibiřské magistrále.

Za zvuku kapely Pozdní sběr vyrazil pochod v čele s legionáři a Novoborskými mažoretkami ke Smetanovým sadům, kde si zájemci prohlédli polní ležení legionářů, a poté pokračoval na Lesní hřbitov. Zde přítomní u pomníku Rumburských hrdinů uctili jejich památku. Květiny položili také u pomníku na popravišti.

Odpolední program patřil odhalení nového pomníku T. G. Masaryka u ZŠ U Lesa. Právě jeho jméno nesla tato první česká škola ve městě, od jejíhož slavnostního otevření nyní v květnu uplyne 90 let. *„Pro tehdejší českou menšinu v Novém Boru mělo otevření školy, která byla pojmenovaná symbolicky po T. G. Masarykovi, nedozírný význam. Ostatně také vyrostla zde, v tehdejší české čtvrti, jejíž obyvatelé ve 20. letech minulého století například iniciovali sbírku na stavbu pomníku Rumburských hrdinů,“* připomněl ve svém proslovu starosta Nového Boru Jaromír Dvořák.

Známý reportér Stanislav Motl přiblížil nejen život a osudy T. G. Masaryka, ale také, že v roce 1923 ze svého přispěl 20 tisíci korunami právě na pomník Rumburských hrdinů.

Slavnostního odhalení pomníku T. G. Masaryka se ujal starosta města Jaromír Dvořák a člen ČSOL Nový Bor Josef Doškář, který se významně zasloužil o vznik nového pietního místa. Ten se spojil s Evou Sukovou, vnučkou akademického sochaře Josefa Fojtíka. *„Byl jedním z mála sochařů, kterým stál T. G. Masaryk modelem. Jeho vnučka nám zapůjčila předlohy k bustě,“* řekl Josef Doškář.

Mezi hosty nechyběl mimo jiné ani známý novoborský profesor Vlastimil Pospíchal, který právě před 90 lety byl jedním z prvních žáků české školy.

Nedělní oslavy zakončilo v novoborském kině promítání filmu Stanislava Motla Bomba pro TGM o chystaném granátovém útoku na prezidenta Masaryka v roce 1921.

Květnové vzpomínky na rumburské hrdiny završí společné setkání v den popravy vzbouřenců v Novém Boru v úterý 29. května v 18 hodin. *„Po krátké besedě v Navrátilově sále se vydáme do prostoru popraviště uctít památku těch, kteří položili své mladé životy za přesvědčení o nesmyslnosti válečného běsnění a v touze po jeho ukončení,“* zve vedoucí odboru školství, kultury a sportu na novoborské radnici Alena Forgáčová s tím, že pozvání na besedu přijal českolipský historik Ladislav Smejkal.

Zdroj: Městský úřad Nový Bor